

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Första kammaren.

Nr 7.

Tisdagen den 25 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts nästlidne dag avlämnade nådiga proposition nr 21, med förslag till lag om ändrad lydelse av § 7 i förordningen den 16 november 1863 angående allmänt kyrkomöte samt lag om ändrad lydelse av 2 § 1:o i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, hänvisades propositionen, såvitt den angick förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 1:o i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, till lagutskottet och i övrigt till konstitutionsutskottet.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda, under gårdagen bordlagda motioner:

nr 11, av herr *Clason* och friherre *Fleming*, om anslag för anskaffande av tungt artilleri, kulsprutor m. m.;

nr 12, av herr *Bergqvist* m. fl., om anslag till främjande av soldathemsverksamhet under tillsyn av pastor å militära förläggningsorter och mötesplatser; samt

nr 13, av herr *Ekman*, *Karl Johan*, om anslag till centralstyrelsen för »Förbundet soldaternas vänner».

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet följande, sistlidne dag bordlagda motioner:

nr 14, av friherre *Hermelin*, om anslag för verkställande av djupborrningar i Skåne och sydligaste delen av Halland; samt

nr 15, av herr *Ekman*, *Karl Johan*, om ersättning åt friherre *Sten Raab* för liden förlust genom en fastighets återvinning till kronan.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet nedannämnda, nästlidne dag bordlagda motioner:

Första kammarens protokoll 1916. Nr 7.

nr 16, av herr *Ekman, Karl Johan*, angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag i fråga om de med medlemskap i svenska kyrkan förenade rättigheter och skyldigheter; samt

nr 17, av herr *Thyrén*, om vidtagande av åtgärder till motverkande av förefintliga missförhållanden med avseende på det sedliga tillståndet i riket.

Begäran att
få framställa
spösmål ang.
försäljning av
alkoholhaltiga
drycker.

Ordet lämnades på begäran till herr Ljunggren, August, som yttrade:

Herr talman! Den skrivelse, som Sveriges ärkebiskop m. fl. i augusti förra året på uppdrag av åttonde svenska förbudskongressen ingav till Kungl. Maj:t, och vari begärdes, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att tillverkning och försäljning av rusgivande drycker måtte under nu rådande världskris upphöra, avslutades med följande ord: »Sveriges folk har blivit förskonat från krigets olyckor. Bekymmer och brist äro dock en daglig gäst i många svenska hem, där man med bävän ser mot framtiden. I en sådan tid, då arbetslöshet mer än eljest är rådande, då tillgången på livsmedel är mera knapp än annars samtidigt som en oroväckande prisstegring ägt rum, och det dagliga brödet som en följd därav blivit menige man alltmåra svårt att åstadkomma, höves det icke vårt land att låta en dyrbar och för folkets näring välbehörlig skörd på berört sätt förspillas, lika litet som en obehindrad rusdrycksförsäljning bör få utgöra en frestelse för mindre bemedlade försörjare. De med rusdryckshanteringen förbundna sociala och ekonomiska skadeverkningarna göra sig i en sådan tid mångdubbelt kännbara, särskilt bland den fattigare befolkningen. Vårt folk behöver bröd — ej rusdrycker!»

Denna allvarliga vädjan till Kungl. Maj:t har — som bekant — rönt stor anslutning i landet. Efter det att kommerskollegium, kontrollstyrelsen och socialstyrelsen i denna fråga den 23 okt. 1915 avlämnat en utredning, beslöt Kungl. Maj:t i början av november att något begränsa brännvinstillverkningen, men lämnade i övrigt förbudspetitionen utan avseende.

Kontrollstyrelsen och socialstyrelsen erhöllo emellertid samtidigt i uppdrag att verkställa ytterligare utredning i frågan om restriktiva åtgärder beträffande rusdrycksförsäljningen.

Man hade efter allt detta väntat, att åtminstone härutinnan Kungl. Maj:t skulle ha låtit sig angeläget vara att söka påskynda saken.

Det hade även funnits tillfälle för regeringen att under gårdagens remissdebatt klargöra sin ställning i denna viktiga fråga. Men därom hördes intet.

Ännu i denna stund vet således allmänheten ingenting, vare sig om utredningens resultat eller om Kungl. Maj:ts avsikter i ärendet, och detta, ehuru det uppgives att utredningen sedan någon tid föreligger färdig.

Sedan frågan om tillfälligt rusdrycksförbud redan i början av världskrigets utbrott 1914 avvisats av Kungl. Maj:t och även fallit vid 1915 års riksdag genom 1:sta kammarmajoritetens motstånd, har det enligt riksdagens beslut och genom förordningar av den 21 maj 1915 träffats bestämmelser enligt vilka Kungl. Maj:t eller — med nådigt medgivande — Kungl. Maj:ts befallningshavande tillerkänts rätt, att, när sådant finnes nödigt vid krig eller omedelbar krigsfara eller *då arbetslöshet eller nöd i större omfattning är rådande*, meddela förbud mot bedrivande av detaljhandel med brännvin, resp. försäljning av vin eller öl eller att föreskriva inskränkningar i sådan handel. Jag anhåller nu vördsamt om kammarens tillstånd att få till chefen för Kungl. finansdepartementet framställa följande spörsmål:

Begäran att få framställa spörsmål ang. försäljning av alkoholhaltiga drycker.
(Forts.)

1. Anser herr statsrådet, att nöden i landet för närvarande tagit en sådan omfattning, att den motiverar en tillämpning i större eller mindre utsträckning utav förberörda förordning av den 21 maj 1915?

2. Om så är fallet, när kan man hava att förvänta åtgärder i denna fråga från Kungl. Maj:ts sida?

Med hänsyn till angelägenheten utav att landets myndiga män och kvinnor snarast möjligt tillerkännes rättigheten och möjligheten att — utan hinder av lagstiftningen — själva få bestämma över huru rusdryckshanteringen för framtiden bör vara ordnad inom kommunerna, anhåller jag vidare, att till chefen för Kungl. finansdepartementet få framställa följande spörsmål:

1. Har man att vid innevarande riksdag förvänta någon proposition beträffande reviderad försäljningslagstiftning med lokalt veto i enlighet med nykterhetskommitténs av andra kammaren tvenne gånger godkända förslag?

Herr Ljunggrens ifrågavarande anhållan bifölls av kammaren.

Avlämnades och bordlades nedannämnda motioner:

nr 18, av herr *Ljunggren, Elof*, om ändring i visst hänseende av förordningen angående försäljning av vin och öl;

nr 19, av herr *Ericson, Hans*, angående staten för flottans officerskår m. m.;

nr 20, av herr *Ericson, Hans*, om anslag till anskaffning av avståndsmätningssinstrument för jagare;

nr 21, av herr *Ericson, Hans*, m. fl. om anslag till upprepning av östra farleden till Karlskrona;

nr 22, av herr *Wrangel*, om anslag till stärkande av Göteborgs försvar mot sjösidan;

nr 23, av herr *Hallberg*, om statsbidrag åt sexton distriktsveterinärer i Malmöhus län;

nr 24, av greve *Wachtmeister, Axel*, om vissa fiskehamnars byggande;

nr 25 av herr *Hellström*, angående skrivelse till Konungen

med begäran om utredning i fråga om tillhandahållande av byggnads- och rörelsekapital åt nyinrättade andelsmejerier i Norrland och Dalarne; samt

nr 26, av herr *Nilsson, Johan*, om pension åt e. o. landskontoristen N. H. Linderoth.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 2,50 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.